

De SGP verandert niet. Leve de SGP!

Posted on 9 augustus 2025 by Bart Jan Spruyt

De Staatskundig Gereformeerde Partij (SGP) is vanwege haar fameuze 'vrouwenstandpunt' opnieuw negatief in het nieuws en weer dreigen er juridische maatregelen tegen de oudste partij in het parlement. Toch is de SGP een goede partij en zijn er vele redenen om er een keer op te stemmen.

Nu de Kamerverkiezingen langzaam maar zeker dichterbij komen, presenteren partijen hun programma's en kandidatenlijsten. VVD en SP lieten al weten wat hun plannen voor de komende jaren (zouden) zijn, en D66 zette een nieuwe naam op de tweede plek van zijn lijstje met potentiële Kamerleden. Maar het meeste nieuws genereerde de kandidatenlijst van de SGP – een lijst die journaliste Ronit Palache deed uitroepen dat de SGP 'eigenlijk een illegale partij' is en die het Bureau Clara Wichman inspireerde tot de vermaning aan minister Uitermark van Binnenlandse Zaken om nu eindelijk eens maatregelen tegen de discriminerende partij te nemen.

Niets aan de hand dus

Het nieuws was dat de SGP alles bij het oude had gelaten – een eigenschap waarin de partij toch al pleegt te gloriëren. De staatkundig-gereformeerden zitten al ruim

een eeuw in de Tweede Kamer, hebben stevast twee of drie zetels en hebben sinds 1922 zelden of nooit reden gezien om van mening te veranderen. Veranderingen zijn in SGP-optiek veelal verslechtingen, zelfs verbeteringen, naar het *bon mot* van dichter J. C. Bloem. En zo is de top 5 van de kandidatenlijst voor de komende verkiezingen identiek aan die van de lijst voor de vorige verkiezingen in 2023, en zijn het opnieuw louter mannen die de lijst sieren.

Niets aan de hand dus, zou je denken. Maar er is een smaldeel binnen de partij dat wél naar verandering staat en dat steeds luidruchtiger wordt (maar uiteindelijk hondsloyaal blijft). Dat smaldeel vindt het nu toch eens tijd worden dat een vrouw de SGP in de Tweede Kamer gaat vertegenwoordigen. Ze hadden ook een kandidaat: Lilian Janse uit Vlissingen, lokaal al politiek actief voor de SGP en dus eigenlijk iets van een anomalie in de wereld van de mannenbroeders.

De kiesvereniging Vlissingen diende in mei op het jaarlijkse partijcongres van de SGP een motie in om de SGP-beginselen aan te passen. Die beginselen bepalen dat vrouwen het passief kiesrecht niet toekomt. Ze mogen natuurlijk wel gaan stemmen, graag zelfs, maar niet gekozen worden. Dat is in strijd met haar roeping, vindt de SGP al sinds haar oprichting in 1918. Vlissingen stelde voor om dit 'vrouwenstandpunt' tot een vrije kwestie te maken. Maar een overgrote meerderheid stemde dit voorstel tijdens het partijcongres weg. Vlissingen droeg mevrouw Janse alsnog voor als kandidaat-Kamerlid, maar het partijbestuur toetste Janse net als alle andere kandidaten op een aantal criteria en wees haar af. Logisch: verandering op dit punt zal de partij zeker splitsen.

Met als resultaat dus een kandidatenlijst met louter mannen. Janse en Vlissingen doen verder niet moeilijk: zij blijven lid en zullen in oktober gewoon weer SGP stemmen. Maar het besluit leidde buiten de partij tot enig rumoer: bij Ronit Palache en bij de Wichman-activisten.

Drie V's

Het is een donkere wolk die telkens weer boven het hoofd van de SGP opduikt. Oud-voorlichter Menno de Bruyne heb ik menigmaal diep horen zuchten: dan had de partij z'n best gedaan om zich op het een of andere punt te profileren, brak er weer een discussie over dat vermaledijde vrouwenstandpunt uit en was alle aandacht voor dat zorgvuldig uitgedokterde punt weg. Het hoort tot de identiteit van de partij.

Toen ds. Henri Kersten (een soort kleine Abraham Kuyper) na de grondwetswijziging van 1917 zijn kans schoon zag om een eigen partij op te richten, onderscheidde hij zich met de zogeheten drie v's: de partij was tegen vaccinaties, tegen verplichte verzekeringen en tegen het kiesrecht voor vrouwen.

Gezonde conservatieve opvattingen

Het zijn standpunten die voor de rest van Nederland onbegrijpelijk zijn en óf meewarige neerbuigendheid óf blinde agressie oproepen. Het is eigenlijk jammer dat het beeld van de partij door dit soort standpunten bepaald blijft, en de gemiddelde Nederlander doet vermoeden dat SGP'ers hopeloos ouderwets zijn en eigenlijk niet gemakkelijk in een democratie passen. Voor de meeste Nederlanders zijn dat immers negatieve eigenschappen.

Ondertussen is de SGP een partij met zeer gezonde conservatieve opvattingen. Wie zichzelf daarvan wil overtuigen, moet natuurlijk het beginselprogramma lezen, waarin tal van behartigenswaardige zaken staan. Maar je kunt ook even terugdenken aan enkele recente zaken. De politie wil in een nieuwe CAO van drie christelijke feestdagen (tweede paasdag, tweede pinksterdag en Hemelvaartsdag) 'inwisselbare feestdagen' maken. Medewerkers van de politie moeten de ruimte krijgen om hun eigen culturele achtergrond en geloofsovertuiging te uiten en bijvoorbeeld, natuurlijk, met Suikerfeest vrij te nemen. Door iets inwisselbaar te verklaren, maak je het verwaarloosbaar ([schreef](#) Nausicaa Marbe volkomen terecht).

Christenen van de wat linkere en minder rechtzinnige soort hebben de neiging zich bij dit soort discussies bij de diversiteitspropagandisten aan te sluiten. Die feestdagen heten dan 'maar menselijke uitvindingen' en andersgelovigen moeten toch ook hun vrije dagen hebben? Maar de SGP stelde direct scherpe vragen aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie – vanuit de voorbeeldige overtuiging dat het niet goed gaat met een land wanneer het achteloos en serviel met oude tradities marchandeert.

De symbolische betekenis van 'collectieve, christelijke feestdagen' is groot voor onze 'nationale identiteit', zeiden de Kamerleden André Flach en Diederik van Dijk. Flach vermoedt dat er bij de nieuwe politie-cao ook ideologische overwegingen een rol spelen. De nieuwe afspraken passen in een 'bredere beweging waarin bijvoorbeeld gesproken wordt over feestdagen in plaats van Kerstdagen. Terwijl er

tegelijkertijd buitensporig veel aandacht is voor de ramadan en bijbehorende iftars'.

Een prettige nuchterheid

En ook in de houding tegenover het Israëlisch-Palestijns conflict is de SGP voorbeeldig. De partij blijft als een blok achter Israël staan, en laat zich niet verleiden tot allerlei spelletjes die Hamas meer tot slachtoffer dan tot wrede dader dreigen te maken. 'Israël heeft mijn sympathie, zij hebben deze oorlog niet gezocht', zei woordvoerder Diederik van Dijk in een [verantwoordingsinterview](#). 'Sinds de aanval van Hamas op 7 oktober zitten zij in een overlevingsstrijd tegen Hamas en Iran (...) Bij andere media zie ik de tendens dat voornamelijk Israël alles fout doet. Ik wil graag een correctie op dat beeld aanbrengen en mensen laten zien dat er een andere kant is. We zien nu elke dag Gazaanse kinderen in de media, het zijn gruwelijke beelden. Ik zie veel minder foto's over de Israëlische gijzelaars.'

Ook inzake onderwerpen als het stikstofdossier en het klimaat, defensie en financiën en veiligheid, koestert de SGP opvattingen die van een prettige nuchterheid en zakelijkheid getuigen. Dat realisme dreigt door een herhaaldelijk terugkerende discussie over 'de positie van de vrouw' aan het oog te worden onttrokken – maar het is goed daar even aan voorbij te zien en te kijken naar de onderwerpen die er altijd en overal, onveranderlijk, werkelijk toe doen.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!